

ชื่องานวิจัย การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสุนันท์ ศรีอ่อน **ตำแหน่ง** ครู **แผนกวิชา** สามัญสัมพันธ์

สอนวิชา ทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ **รหัสวิชา** 30000-1103

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิดโดยมีความมุ่งหมาย 1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้น ปวส.1 สาขาช่างไฟฟ้ากำลัง จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบทดสอบวัดความสามารถ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัย 5 ข้อ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่สอนโดยใช้วิชา วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่ สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิดสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนนทั้งนี้ เนื่องมาจากแบบทดสอบนักศึกษามีความเข้าใจ ผู้สอนให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการเมืองที่เรียกว่า ปฏิรูปการเมืองการปกครอง ซึ่งมีผลมาถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพของบุคคลเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศให้อยู่รอดและทุกคนมีความสุข สาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา แสดงออกเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งระบุไว้ชัดเจนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน (สมภพ สุวรรณรัฐ, มปป. : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2563 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้จัดวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง พร้อมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้หลักจริยธรรม และคุณธรรม เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาความเจริญก้าวหน้าในด้าน วิทยาการและสิ่งต่าง ๆ การเรียนการสอนวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เนื้อหาในบทที่นำมาวิจัยนี้ จะเน้นถึงการใช้ภาษาในการสื่อสาร ระดับภาษา การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ โอกาส และสถานที่ เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไรให้เหมาะสมบุคคล ซึ่งผู้สอนจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาขาดความสนใจใฝ่ที่จะศึกษา ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนของครูผู้สอน

ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรได้รับ การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเรียนในวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ของ การจัดการเรียนการสอน แนวทางแก้ปัญหาได้แก่ผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ซึ่งได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ ครบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย คุณธรรมและ จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมภพ สุวรรณรัฐ (มปป. :1) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจะบังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในฐานะครูผู้สอนวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ จึงได้นำการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียนโดยวิธีการใช้ใบงานเน้นกระบวนการคิด โดยนำผังความคิด (Mind Map) มาใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ผังความคิดเป็นการถ่ายทอดความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง

ขณะเดียวกันมันก็ช่วยเป็นสื่อนำข้อมูลจากภายนอก เช่น หนังสือ คำบรรยาย การประชุม ส่งเข้าสมองให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเห็นเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองให้เชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า “ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่าง ความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน” การลงมือปฏิบัติและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข นำไปสู่การเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีคุณภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 แผนกวิชาไฟฟ้ากำลัง จำนวน 20 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ใบบางเรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/นวัตกรรม

สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การจัดทำใบงานผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
  - 1.1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2567 คู่มือและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
  - 1.2. ศึกษาวิธีการทำใบงานจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.3. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดขอบเขตของเนื้อหา
  - 1.4. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และคุณลักษณะที่ต้องการเน้น
  - 1.5. กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
  - 1.6. ดำเนินการจัดทำใบงานตามลำดับของจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับเนื้อหาและโครงสร้างที่กำหนดไว้
2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
  - 2.1. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย เรื่องการรับและการส่งสารด้วยภาษาไทย
  - 2.2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
  - 2.3. วิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์จากแผนการสอน
  - 2.4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 102 – 103)

1.1 ค่าร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ = ค่าเฉลี่ย
 X = คะแนนของแต่ละคน
 ΣX = ผลรวมของคะแนนของแต่ละคน
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$(\sigma) = \frac{\sqrt{N\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 Σ แทน ผลรวม

2. การเปรียบเทียบผลของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนในใบงาน โดยการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2551 : 145-146)

$$D = \Sigma \mu Y - \Sigma \mu X$$

เมื่อ D แทน ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
 μY แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน
 μX แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน
 Σ แทน ผลรวม

ขั้นตอนในการวิจัย

1. นำใบงานไปใช้จริงกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โดยดำเนินการดังนี้

- 1.1 ให้นักศึกษา ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาวิชา
- 1.2 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- 1.3 ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติตามใบงาน

1.4 ครูตรวจสอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด และทำการแก้ไขทันที เมื่อพบว่า นักศึกษาทำผิดเพื่อให้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

1.5 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

2. ครูนำกระดาษคำตอบที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post - test) ไปตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

3. นำผลการตรวจสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre - test) หลังเรียน (Post - test) ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผลการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิด ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่สอนวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าผลสัมฤทธิ์ ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 5.13 ($\sigma = 1.02$) ส่วนผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.76 ($\sigma = 1.36$)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนมี ค่าเฉลี่ยสูงกว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาที่สอนโดยใช้วิชาทักษะภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่ สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาทักษะภาษาไทยเชิงวิชาชีพ เรื่องวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ที่ สอนโดยใช้ผังความคิดร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นความคิด พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาทักษะ

ภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเชิงวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอยู่ 3.63 คะแนน ทั้งนี้ เนื่องมาจากแบบทดสอบนักศึกษามีความเข้าใจ ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 ครูผู้สอนควรแจ้งจุดประสงค์การใช้ผังความคิดให้นักเรียนทราบก่อนการใช้

1.2 ครูผู้สอนควรแจ้งประโยชน์ของการใช้ผังความคิด และการนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นต่อไปได้

1.3 ครูผู้สอนแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ผังความคิดเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูผู้สอนสามารถนำผังความคิดไปพัฒนาต่อยอดโดยเพิ่มทักษะการเขียนและการอ่าน เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะและสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น